

ENVIRONMENT PROTECTOR

WEEKLY

Editor : Hemantsinh Jadeja - 9601691960

એવિયરમેન્ટ પ્રોટેક્ટર સાપ્તાહિક

Year : 03 • Vol : 29 • Date : 29-04-2021 • Thursday • Page : 4 • Price : 2/- • Block - O , Flat No. 102, Radheshyam Residency, Opp. Shilp Bunglows, Bapa Sitaram Chowk to St. Merry Road, Nava Naroda, Ahmedabad - 382346.

આ ખેડૂત ડાંગર માટે જે પાણી લે છે તેના કરતા ૪ ગણા પાણું આપું જમીનમાં સંગ્રહ કરે છે.

ગંગા નદિ કા પ્રદૂષિત પાની અબ સિંચાઈ લાયક નહીં રહા।

Only 2.8 percent of the Earth is left untouched, 10 times less than the previous estimate.

ગ્લેસીયરો પડવા અને ઓગાળવા માટે પ્રકૃતિ દોષી નથી, ફક્ત માનવી જ દોષી છે.

તમે તમારો રસ્તો પસંદ કરો. તમે ગ્લેસીયરોના માર્ગમાં હતા કે તમારા માર્ગમાં ગ્લેસીયરો હતા? જો ગ્લેસીયરો આપણી સ્થિતિ માટે જવાબદાર છે, તો ગ્લેસીયરોની સ્થિતિ માટે કોણ જવાબદાર છે?

ગ્લેસીયરોએ તેમનો રસ્તો પસંદ કર્યો, તમે તમારો રસ્તો પસંદ કરો. તમે ગ્લેસીયરોના માર્ગમાં હતા કે તમારા માર્ગમાં ગ્લેસીયરો હતા? જો ગ્લેસીયરો આપણી સ્થિતિ માટે જવાબદાર છે, તો ગ્લેસીયરોની સ્થિતિ માટે કોણ જવાબદાર છે? ગ્લેશિયર આપણી વખતે પાણી પૂરું પાડતા નથી. ૨૩ એપ્રિલના રોજ, ઉત્તરાખંડના ચમોલી જિલ્લામાં ભારત-ચીન સરહદ વિસ્તાર નજીક નીતિ ખીણમાં સુમનાથી ચાર કિલોમીટર આગળ એક આઈસબર્ગ તૂટી ગયો હતો. સેનાએ કહ્યું કે ૩૮૪ મજૂરોને તાત્કાલિક બચાવવામાં આવ્યા. આઠ લોકોએ જીવ ગુમાવ્યો હતો. બાદમાં અન્ય બીઆરએ કેમ્પમાંથી

રાત્રે ૧૫૦ લોકોને બચાવવામાં આવ્યા હતા. અગાઉ, ૭ ફેબ્રુઆરી ૨૦૨૧ રેની ગામ હિમખંડ બ્લોકની ઘટના દુનિયાભરમાં જાણીતી થઈ હતી. આના કારણોની હજુ તપાસ કરવામાં આવી રહ્યા છે. હજુ સુધી ૧૨૩ લોકો શોધી શક્યા નથી. ઋષિ ગંગાના ઉપવાહોમાં ગ્લેશિયર છેલ્લા ત્રણ દાયકામાં તેનો ૧૦ ટકા ભાર ગુમાવી ચૂક્યો છે. ગ્લેસીયરો વિશ્વના સરહદ વિસ્તાર નજીક નીતિ ખીણમાં સુમનાથી ચાર કિલોમીટર આગળ એક આઈસબર્ગ તૂટી ગયો હતો. સેનાએ કહ્યું કે ૩૮૪ મજૂરોને તાત્કાલિક બચાવવામાં આવ્યા. આઠ લોકોએ જીવ ગુમાવ્યો હતો. બાદમાં અન્ય બીઆરએ કેમ્પમાંથી

બ્રહ્મપુત્રા નદીઓની જળ પ્રણાલી બરફથી ભરાઈ રહે છે. જ્યારે ગ્લેસીયરોની સપાટી સૂર્યના કિરણોને પ્રતિબિંબિત કરે છે, ત્યારે તે હવામાનને બદલવામાં મદદ કરે છે. ગ્લેશિયરને ગ્લોબલ વોર્મિંગનું શ્રેષ્ઠ સૂચક માનવામાં આવે છે. એકવીસમી સદીની શરૂઆતથી, હિમાલય ગ્લેશિયર ડબલ ગતિથી ઓગળવા લાગ્યા છે. તેઓ દર વર્ષે લગભગ દોઢ ફૂટ જાડાઈ ગુમાવી રહ્યા છે. હિમાલયમાં પણ, ગ્લેસીયરોના ટુકડાઓ સામાન્ય રીતે તૂટે છે અને તેઓ પાણીમાં ભળી જાય છે, અહીં ચિંતાનો વિષય નથી. જો તમે

નંબર પર નજર નાખો તો ઉત્તરાખંડમાં લગભગ એક હજાર ગ્લેસીયરો છે. દરેક જણનું નિરીક્ષણ કરી શકાતું નથી, પરંતુ જેની આસપાસ વસ્તી વધવા માંડી છે અથવા કોઈ પ્રોજેક્ટ ચાલુ છે, તેના પર નજર રાખવાની જરૂર છે. ચીન સાથેની સરહદ પર ભારતના વ્યૂહાત્મક મહત્વના રસ્તાઓના નિર્માણમાં રોકાયેલા લોકોને જોખમી સ્થળોથી દૂર રાખવું જોઈએ. એવા ક્ષેત્ર કે જે

મુસ્તરશાહની દ્રષ્ટિએ સંવેદનશીલ હોય ત્યાં જોખમો વધારે છે. જો નદી અથવા પુલ નજીક રસ્તાના બાંધકામનો દૂર કાઢવામાં નહિ આવે તો આ વિસ્તારોમાં ભવિષ્યના ફલેશ પૂરને ટાળી શકાશે નહીં. માર્ગ દ્વારા, જો તમે સુરક્ષા ઉપાયોની સાથે ગ્લેશિયર વિસ્તારમાં જાઓ છો, તો તમે આનંદનો અનુભવ કરો છો. ગ્લેશિયર સંદર્ભમાં ધીરે ધીરે આગળ વધે છે, જો કે, આપણે જાણતા નથી. તેઓ ઓગળતા જાય છે, ખસેડવાને કારણે તંગ છે. કેટલાક આઈસબર્ગ તૂટી જાય છે અને પોતાનો રસ્તો બનાવે છે. તેઓ પહાડો પરથી પછી પડી શકે છે. તે વસાહતોમાં લોકો અથવા મકાનો, વાહનો વગેરેને દબાવશે. નાના આઈસબર્ગને ઓગળવાથી પૂર તરફ દોરી જતું નથી, જ્યારે

સાકરી નદી ખીણમાં અવરોધો તૂટી જાય છે ત્યારે પૂર આવે છે. વિશ્વનો ગમે તે ક્ષેત્ર હોય, ગ્લેસીયરોની નજીક રહેવું જોખમી છે. અન્ય દેશોમાં, ગ્લેસીયરોની આસપાસ અથવા ગ્લેસીયરોના માર્ગમાં નિવાસસ્થાનને ટાળવાનો પ્રયાસ છે, આ માટે આપણે પણ જાગૃત રહેવું જોઈએ. સમયસર અલગ વસવાટ કરતા કેટલાક જૂના અને ખતરનાક જગ્યાઓ લેવાનું વધુ સારું છે. ૧૯૬૫ માં, મેટલમાર્ક શહેરની ઉપર બાંધકામ હેઠળના હાઈડ્રો પાવર પ્રોજેક્ટને ૧૯૬૫ માં એક મોટો આઈસબર્ગ સરકી ગયો. થોડી સેકન્ડમાં, ૮૮ કામદારો મરી ગયા હતા. શું ભારતને આવા અકસ્માતોથી બચવું જોઈએ? અફસોસની વાત એ છે કે સરકારો અને અદાલતોમાં પર્યાવરણ પ્રત્યે કડક

પગલાં લેવા જોઈએ. ઉદાહરણ તરીકે, નૈનિતાલ હાઈકોર્ટના આર્દેશ અનુસાર ગંગા અને યમુનાને ૨૦ માર્ચ, ૨૦૧૭ થી ન્યાયિક જીવંત માનવીય દરજ્જો આપવામાં આવ્યો હતો. આ સાથે, આ નદીઓ તેમના માનવાધિકારના ભંગ માટે કોર્ટમાં જઈ શકે છે. દેશમાં આ પહેલીવાર હતું, પરંતુ સરકારે આ હુકમની વ્યવહારિકતાને સુપ્રીમ કોર્ટમાં પડકાર્યા. અને નદીઓ વિશે સ્થિરતા અને ચિંતા હજી પણ યથાવત છે. દોષ ગ્લેસીયરોનો નથી. આપણે માનવીઓ દોષી છે. ગ્લેસીયરોને જવાબદાર રાખવાની વૃત્તિ બંધ થવી જોઈએ. આ અકસ્માતો સામાન્ય નથી, જો આપણે નક્કર પગલાં નહીં ભરીએ તો આપણે આવા વધુ વિનાશ સહન કરવા પડશે.

આવો ફેંકી દીધેલા માસ્કમાંથી હવે છોડ ઉગાડી પર્યાવરણની રક્ષા કરીએ.

કોરોના વાયરસથી બચવા માટે માસ્ક પહેરવું એ જ ઉપાય છે. લોકોને સતત માસ્ક પહેરી રાખવાની સલાહ આપવામાં આવી રહી છે. એવામાં માસ્કનો નિકાલ કરવો સૌથી મોટી સમસ્યા બનતી જાય છે. જેનો ઉપાય મેંગલોરના એક યુવકે ઈકો ફેન્સલી માસ્ક બનાવી હલ કરી આપ્યો છે. માસ્ક એટલે કોરોના વાયરસથી બચવાનો રાખભાણ ઈલાજ છે. કોરોનાવાયરસ કાળમાં

જ્યાં માસ્ક પહેરવાનું ફરજિયાત છે ત્યારે તેના નિકાલ કરવાની ચિંતા પણ વધતી જાય છે. દુનિયાભરમાં માસ્ક ઉપયોગમાં લેવાતા હોવાથી તેનો નિકાલ એક પ્રકારે પ્રદૂષણનું કારણ બની ગયું છે. આ માસ્ક પર્યાવરણને નુકસાન પહોંચાડી શકે છે. જેના માટે હવે મેંગલોરના યુવકે ઈકો ફેન્સલી માસ્ક તૈયાર કર્યું છે. મેંગલોરના યુવકે બનાવેલું આ ઈકો ફેન્સલી માસ્ક ચર્ચાનો વિષય બન્યું છે. આ માસ્ક બનાવવા માટે કાગળ

અને તુલસી-ટમેટાના બીજનો પણ ખાસ ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો છે. આ ઈકો ફેન્સલી માસ્કને ફેંક્યા બાદ પણ તે ઉપયોગી બને છે. અત્યારે બજારમાં જે માસ્ક મળી રહ્યા છે, તેના ઉપયોગ બાદ તેનો રિ-યુઝ થઈ શકતો નથી, પણ આ માસ્ક પર્યાવરણની જાળવણી માટે ખૂબ ઉપયોગી બની શકે તેમ છે. આ માસ્કની ખાસિયત એ છે કે, આ માસ્કનો યોગ્ય જગ્યાએ ફેંક્યા બાદ તેમાંથી છોડ ઉગશે.

કોટન અને કાગળનો ઉપયોગ કરીને અનોખું માસ્ક બનાવાયું છે. જે પાણી અને જમીનના સંપર્કમાં આવ્યા બાદ માસ્ક માં રહેલા બીજને કારણે છોડ ઉગવા લાગશે. હાલ આ યુવકે ૪૦૦ જેટલા ઈકો ફેન્સલી માસ્ક બનાવ્યા છે. આ માસ્કનો એક વાર ઉપયોગ કર્યા બાદ ફરી વાર માસ્ક તરીકે ઉપયોગ નથી કરવાનો પરંતુ યોગ્ય જગ્યાએ તેને મૂકવાનું છે, જેથી ત્યાં છોડ ઉગી શકે. ચેન્નઈ અને બેંગલુરુ સહિત વિવિધ સ્થળોથી કેટલાક લોકોએ આવા ઈકો ફેન્સલી માસ્કની માગ કરી છે અને આ માસ્કને પગલે આ યુવક પ્રોડક્શન પણ વધારી રહ્યો છે. આ ઉપરાંત આ યુવક ઈકો ફેન્સલી કપડા, ઈકો ફેન્સલી જ્વેલરી, વિવિધ બારકેટ, ટૂથબ્રશ, પેન, વાસણો અને અન્ય ચીજ-વસ્તુઓ પણ બનાવી ચૂક્યો છે. યુવકે ઈકો ફેન્સલી તિરંગો પણ બનાવ્યો હતો. ૨૬મી જાન્યુઆરી અને ૧૫મી ઓગસ્ટ માટે આ યુવક ઈકો ફેન્સલી ધ્વજ પણ બનાવે છે, જે ધ્વજનો ઉપયોગ પર્યાવરણ માટે થઈ ચૂક્યો છે.

એક અહેવાલ મુજબ હવા પ્રદૂષણને કારણે ભારતીય વ્યવસાયને ૭ લાખ કરોડથી વધુનું નુકસાન.

ડલબર્ગ સલાહકારો દ્વારા બહાર પાડવામાં આવેલા એક અહેવાલ મુજબ, દર વર્ષે ભારતીય ઉદ્યોગો હવાના પ્રદૂષણને કારણે ૭ લાખ કરોડથી વધુનું નુકસાન થાય છે. જે ભારતના કુલ જીડીપીના લગભગ ૩ ટકા છે.

શહેરમાં પ્રદૂષણના વધતા સ્તરને કારણે લોકોના આરોગ્ય તેમજ વ્યવસાયને નોંધપાત્ર નુકસાન થયું છે. એક અભ્યાસ મુજબ દર વર્ષે હવાના પ્રદૂષણને કારણે ભારતીય ઉદ્યોગો ૭ લાખ કરોડથી વધુનું નુકસાન થાય છે. જે ભારતના કુલ જીડીપીના લગભગ ૩ ટકા છે. ડલબર્ગ એડવાઈઝર્સ અને ઉદ્યોગ જૂથ સીઆઈઆઈ દ્વારા કરવામાં આવેલા આ અધ્યયનમાં કહેવામાં આવ્યું છે કે આ નુકસાન વાર્ષિક કર વસૂલાતના ૫૦% અથવા ભારતના આરોગ્ય બજેટથી દોઢ ગણું જેટલું છે. આ અહેવાલમાં જણાવાયું છે કે દેશના જીડીપીમાં ૮% ફાળો આપનારા ભારતના આઈટી ક્ષેત્રે પ્રદૂષણને કારણે ઉત્પાદકતામાં ઘટાડો થવાને કારણે દર વર્ષે ૧.૩ અબજ ડોલર

ગુમાવવું પડે છે. જો હાલમાં અંદાજ દરે હવાનું પ્રદૂષણ વધતું મુન્યુદર વૈશ્વિક અર્થતંત્રને નુકસાન પહોંચાડે તેવા મુખ્ય દેશોમાંનો એક બનશે. આર્થિક દ્રષ્ટિએ, કામકાજના દિવસોના નુકસાનને કારણે ભારતીય અર્થવ્યવસ્થાને ૨૦૧૯ માં ૪૪ અબજ કરોડનું નુકસાન થયું હતું. વાયુ પ્રદૂષણને કારણે દર વર્ષે ૧૫ લાખ લોકો મરે છે: દર વર્ષે દેશમાં લગભગ ૧૫ લાખ લોકો હવાના પ્રદૂષણને કારણે મુન્યુ પામે છે. નેશનલ ગ્રીન ટ્રિબ્યુનલ (એનજીટી) એ હવાની ગુણવત્તામાં સુધારો લાવવાના અસરકારક પગલાં પર નજર રાખવા માટે આઠ સભ્યોની નેશનલ ટાસ્ક ફોર્સ (એનટીએફ)

ની રચના કરી છે. એનજીટીના અધ્યક્ષ ન્યાયાધીશ એકે ગોયલની અધ્યક્ષતાવાળી ખંડપીટી કહ્યું કે, સરકારની તમામ સ્તરે સંભવિત અને સંકલિત પ્રયાસો કરવાની જરૂરિયાત છે. દિલ્હીના પર્યાવરણ પ્રધાન ગોપાલ રાયે કહ્યું કે, પ્રદૂષણને વધુ ઘટાડવા માટે એકશન પ્લાન ઘડવા માટે નિષ્ણાતો પાસેથી અભિપ્રાય માંગવામાં આવી રહ્યા છે. દિલ્હીના હવા અને વાતાવરણમાં સુધારો થઈ શકે તે માટે મોટા પાયે અભિયાન શરૂ કરવામાં આવશે. પર્યાવરણ પ્રધાને જણાવ્યું હતું કે સંમેલનમાં ઘણા નિષ્ણાતોએ તેમના સૂચનો આપ્યા છે. અભ્યાસ પછી, સરકાર આ સૂચનો સાથે આગળ વધશે.

મેડિકલ ઓક્સિજન શું છે, તે કેવી રીતે બનાવવામાં આવે છે અને તે હોસ્પિટલોમાં કેવી રીતે પહોંચે છે?

કોવિડ-૧૯ ની બીજી લહેર દેશભરમાં ફેલાવા લાગ્યો છે. દરેક રાજ્યમાંથી કેટલીક ભયાનક વાતો બહાર આવી રહી છે. ક્યાંક કબ્રસ્તાન અને સ્મશાનમાં લાઈનો ની સ્થિતિ છે, ક્યાંક હોસ્પિટલોમાં પથારી અને ઓક્સિજનનો અભાવ છે. કોવિડ-૧૯ ના દર્દીઓ માટે મેડિકલ ઓક્સિજન એ સૌથી મહત્વપૂર્ણ બાબતોમાંની એક છે. આવી સ્થિતિમાં, અમે તમને જણાવીએ કે આ મેડિકલ ઓક્સિજન શું છે? તે કેવી રીતે બનાવવામાં આવે છે અને તે કેવી રીતે હોસ્પિટલોમાં પહોંચે છે?

પાણીમાં ઓગળેલા ઓક્સિજનનું પ્રમાણ વિવિધ સ્થળોએ અલગ હોઈ શકે છે. ૧૦ લાખ અણુઓમાંથી, ઓક્સિજનના ૧૦ અણુઓ હોય છે. આ જ કારણ છે કે માણસો માટે પાણીમાં શ્વાસ લેવાનું મુશ્કેલ છે, પરંતુ માછલીઓ માટે સરળ છે. તેથી તે થાય છે કે, ઓક્સિજન પ્લાન્ટમાં, હવામાંથી ઓક્સિજન લેવામાં આવે છે. આ માટે, હવાને અલગ કરવાની તકનીકનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે. હવાને કંપ્રેશ કરવામાં આવે છે અને પછી ફિલ્ટર કરવામાં આવે છે, જેથી અશુદ્ધિઓ તેમાંથી બહાર

નીકળી જાય. હવે આ ફિલ્ટર કરેલી હવાને ઈંડી થઈ જાય છે. આ પછી હવાને ડિસ્ટીલ થાય છે, જેથી ઓક્સિજન બાકીના વાયુઓથી અલગ થઈ શકે. આ પ્રક્રિયામાં ઓક્સિજન પ્રવાહી બને છે અને તે આ સ્થિતિમાં જ તે એકત્રિત થાય છે. આજકાલ ઓક્સિજન બનાવવાની બીજી રીત છે. એક પોર્ટેબલ મશીન આવે છે, જે ઈર્દી સાથે રાખવામાં આવે છે. આ મશીન ઓક્સિજનને હવાથી અલગ કરે છે અને ઈર્દીને સુધી પહોંચાઈ છે. હોસ્પિટલોમાં કેવી રીતે

પહોંચે છે? : આ તબીબી ઓક્સિજન મોટા કેમ્પ્યુલ્સ ટેકરમાં ભરાય છે અને હોસ્પિટલમાં સુધી લઈ જવાય છે. હોસ્પિટલમાં, તે ઈર્દીઓ સુધી પહોંચતા પાઈપોથી જોડાયેલ હોય છે. પરંતુ દરેક હોસ્પિટલમાં આ સુવિધા હોતી નથી, તેથી જ ઓક્સિજનના સિલિન્ડર બનાવવામાં આવે છે. આ સિલિન્ડર ઓક્સિજનથી ભરેલા છે અને સીધા ઈર્દીના બેડસાઈડમાં લઈ જઈ શકાય છે. ભારતમાં મેડિકલ ઓક્સિજનની સ્થિતિ : ધ પ્રિન્ટના એક અહેવાલ મુજબ ભારતમાં

તબીબી ઓક્સિજનના ૧૦-૧૨ મોટા ઉત્પાદકો છે અને તે ૫૦૦ થી વધુ નાના ગેસ પ્લાન્ટમાં બનાવવામાં આવે છે. ગુજરાતના આઈનોક્સ એર પ્રોડક્ટ્સ ભારતમાં મેડિકલ ઓક્સિજનનું સૌથી મોટું ઉત્પાદક છે. આ પછી દિલ્હી સ્થિત ગોયલ એમ.જી. ગેસેસ, કોલકાતાનો લિન્ડે ઈન્ડિયા અને ચેન્નઈનું નેશનલ ઓક્સિજન લિમિટેડ છે. ચાલો આપણે તમને જણાવી દઈએ કે ભારતમાં તબીબી ઓક્સિજનની માંગ દરરોજ ૭,૦૦૦ એમટી છે. જ્યારે ઉત્પાદન ક્ષમતા ૭,૮૦૦ એમટી છે. પરંતુ તેનો ઉપયોગ અન્ય ઉદ્યોગોમાં પણ થાય છે. હવે કોરોનાના વધતા જતા કેસોને કારણે ઓક્સિજનની માંગ ઝડપથી વધી રહી છે. ઘણા રાજ્યોમાં ઓક્સિજનના અભાવના અહેવાલો વચ્ચે, કેન્દ્ર સરકાર તેના પુરવઠા માટે ઉદ્યોગ સાથે વાત કરી રહી છે. કેન્દ્રીય આરોગ્ય મંત્રાલયે આ મુદ્દે રાજ્યો સાથે વચુંબલ બેઠક

યોજી હતી. રાજ્યો તરફથી શહેરમાં પ્રવાહી મેડિકલ ઓક્સિજન ટેકરો લાવવા ગ્રીન કોરિડોર બનાવવાની અપીલ પણ કરવામાં આવી હતી. મેડિકલ ઓક્સિજનના ભાવ સરકારે નક્કી કર્યા છે: સરકારે મેડિકલ ઓક્સિજનને કેપિંગ કરવાની કિંમત નક્કી કરી છે. સપ્ટેમ્બર ૨૦૨૧ સુધીમાં, કંપનીઓ તબીબી ઓક્સિજનની કિંમત નિર્ધારિત મર્યાદાથી વધુ વધારશે નહીં. નેશનલ ફાર્માસ્યુટિકલ પ્રાઈસિંગ ઓથોરિટી (એનપીપીએ) એ આ માહિતી આપી છે. લિક્વિડ મેડિકલ ઓક્સિજનની એક્સકેન્ડર કિંમત ૧૫.૨૨ રૂપિયા ક્યુબિક મીટર નક્કી કરવામાં આવી છે. ઉત્પાદકે આ ભાવે ઓક્સિજન વેચવું પડશે. જોકે જીએસટી અલગથી આપવા પડશે. મેડિકલ ઓક્સિજન સિલિન્ડરની કિંમત ૨૫.૭૧ રૂપિયા પ્રતિ ક્યુબિક મીટર છે. આમાં જીએસટી અને પરિવહન ખર્ચનો સમાવેશ થતો નથી.

PARYAVARAN SURAKSHA CHARITABLE TRUST

વૃક્ષો વિષે જાણવા જેવું :- પીપળાના પાનને ખાવાથી તણાવની સમસ્યા પણ દૂર થઈ શકે છે જે લોકોને પણ તણાવ રહે છે એ લોકો એ રોજ એક પીપળાના પાનને ખાવું. આને ખાવાથી તણાવ દૂર થઈ જાય છે. પીપળાના પાનમાં એન્ટીઓક્સીડન્ટ ભરપુર માત્રા માં મળી આવે છે અને આ તત્વ તણાવ દૂર કરવામાં સારું છે.

આ ખેડૂત ડાંગર માટે જે પાણી લે છે તેના કરતા ૪ ગણુ પાણુ આપી જમીનમાં સંગ્રહ કરે છે.

હરિયાણાના કરનાલમાં રહેતા ૩૨ વર્ષીય ખેડૂત નરેન્દ્ર કંબોજ તેમના ખેતરમાં વરસાદના પાણીની સંગ્રહ કરવાની પદ્ધતિ સ્થાપિત કરીને પોતાના પાક અને પાણી બંનેની બચત કરી રહ્યા છે.

ખેતી એ એક એવો વ્યવસાય છે, જેમાં ખેતરની સ્થિતિ વિશે ખૂબ કાળજી લેવામાં આવે છે, ત્યાં પાણીનો ભરાવો થતો નથી. જો ખેતરમાં પાણી ભરાવાની સમસ્યા છે, તો તે વરસાદની મોસમમાં પૂરમાં આવી જાય છે અને જો આ પાણી બહુ જલદી કાઢવામાં ન કરવામાં આવે તો ખેડૂતનો આખો પાક બગડી જાય છે. હરિયાણાના ખેડૂત નરેન્દ્ર કંબોજ સાથે ઘણા વર્ષોથી આવું જ કંઈક થયું હતું. હરિયાણાના કરનાલમાં રમણરામપાણી ગામના ૩૨ વર્ષીય ખેડૂત નરેન્દ્ર કંબોજ ૧૨ પાસ છે અને અભ્યાસ પછીથી તે પરિવારની ખેતી સંભાળી રહ્યો છે. તેઓ સમજાવે છે કે તેમના વિસ્તારમાં ઘઉં અને ડાંગરનો પાક સૌથી વધુ છે. પરંતુ વર્ષ ૨૦૧૯ પહેલા સતત કેટલાક વર્ષો સુધી, તેનો ડાંગરનો પાક લગભગ સંપૂર્ણપણે નાશ પામ્યો હતો, કારણ કે વરસાદનું પાણી તેના ખેતરોમાં રહેતું હતું અને તે બહાર નીકળવામાં લગભગ ૧૫ દિવસનો સમય લેતો હતો. સતત ઘણા દિવસો સુધી ખેતરોમાં પાણી હોવાને કારણે પાક બગડતો. તે જણાવે છે કે, 'મારી પાસે આઠ એકર જમીન છે અને તે તળાવમાં છે. તેથી તે વરસાદ હતો કે અન્ય

કેટલીકવાર ખેતરોની ઉંચાઈ વધારવા માટે માટી લેવાનું વિચાર્યું પછા આ કામમાં ઘણાં ખર્ચ થાય છે અને તે સામાન્ય ખેડૂતની વાત નથી. " પરંતુ તેઓ કહે છે કે જ્યાં યાદ હોય છે, ત્યાં એક માર્ગ છે. નરેન્દ્રએ નક્કી કર્યું હતું કે તેમણે આ સમસ્યાને સમાપ્ત કરવી છે, કારણ કે તેઓ કેટલા સમય સુધી નુકસાન સહન કરવું પડે છે. આથી તેમણે આ અંગે લોકોની સલાહ લીધી અને તે વિચાર આવ્યો કે વરસાદના પાણીનો બગાડ કરવાને બદલે તેને ભૂગર્ભમાં મોકલવું જોઈએ. આ વિચાર સાથે, વર્ષ ૨૦૧૯ માં, તેમણે તેમના ખેતરોમાં વરસાદની પાણી સંગ્રહ કરવાની સિસ્ટમ સ્થાપિત કરી.

અમે અમારી સંસ્થા દ્વારા રાજ્યના તમામ તળાવોને પુનઃ સંકલિત કરવાનું કામ કરી રહ્યા છીએ. ઉપરાંત, લોકોને જળ-બચાવ તકનીકી અપનાવવા ભલામણ કરો." અન્ય ખેડૂતોને પ્રેરણા મળી: નરેન્દ્ર કંબોજથી પ્રેરિત, તેના ગામના અન્ય ઘણા ખેડૂતોએ તેમના ખેતરોમાં વરસાદી પાણીની સંગ્રહ કરવાની સિસ્ટમ સ્થાપિત કરી છે. આ ઉપરાંત હરિયાણા સરકાર દ્વારા પણ તેમના આ પગલાની પ્રશંસા કરવામાં આવી હતી અને તેમને સન્માન તરીકે ૧૧૦૦૦ રૂપિયા આપવામાં આવ્યા હતા. તેમણે કહ્યું, 'માત્ર હરિયાણા જ નહીં, પંજાબના કેટલાક ખેડૂતો પણ આ સિસ્ટમ જોવા મળી શકે છે, કારણ કે અન્ય સ્થળોએ ઘણા એવા ખેડૂત છે, જેમની જમીન આવા નીચા અથવા તળાવવાળા વિસ્તારોમાં છે. તેઓ પણ આવી ઋતુમાં આ મુશ્કેલીમાંથી પસાર થાય છે. પરંતુ ખેડૂતો માટે, આ સમસ્યાનો શ્રેષ્ઠ ઉપાય વરસાદના પાણીની સંગ્રહ કરવાની પદ્ધતિ છે." આ સિવાય જો કોઈ ખેડૂત પોતાના ખેતરોમાં તળાવ બનાવવા માંગે છે, તો તે માટે હરિયાણા સરકાર દ્વારા સબસિડી પણ આપવામાં આવી રહી છે. તેજિંદર કહે છે કે સરકારની અનેક યોજનાઓ ખેડૂતો અને પર્યાવરણના હિતમાં છે. જરૂર પડે તો નરેન્દ્ર કંબોજ જેવા ખેડૂતો, જે કંઈક અલગ કરીને તેમની સમસ્યાઓ હલ કરી રહ્યા છે.

વૈશ્વિક ઉર્જા કન્વર્ઝન ઈન્ડેક્સમાં ભારત ૮૭ માં ક્રમે છે, જાણો કોણ પ્રથમ ક્રમે છે.

સૂચકાંકમાં ટોચના દસ દેશો પશ્ચિમ અને ઉત્તરીય યુરોપના દેશો છે. આ યાદીમાં પ્રથમ સ્થાને સ્વીડન છે, જ્યારે નોર્વે અને યુરોપ અનુક્રમે બીજા અને ત્રીજા સ્થાને છે.

એનજી કન્વર્ઝન ઈન્ડેક્સ (ઈટીઆઈ) માં ૧૧૫ દેશોની યાદીમાં ભારત ૮૭ માં ક્રમે છે. આ સૂચકાંક વિવિધ પાસાઓના આધારે દેશોના ઉર્જા પ્રમાણોના વર્તમાન પ્રદર્શનનું નિરીક્ષણ કરે છે. વર્લ્ડ ઈકોનોમિક ફોરમ (ડબ્લ્યુઈએફ) ના ૨૧ એપ્રિલ ૨૦૨૧ ના રોજ બહાર પાડવામાં આવેલા અહેવાલ મુજબ, ઈટીઆઈ વિશે માહિતી આપવામાં આવી છે. આ અહેવાલ એસ્ટરના સહયોગથી તૈયાર કરવામાં આવ્યો છે. સૂચકાંકમાં ટોચના દસ દેશો પશ્ચિમ અને ઉત્તરીય યુરોપના દેશો છે. આ યાદીમાં પ્રથમ સ્થાને સ્વીડન છે, જ્યારે નોર્વે અને યુરોપ અનુક્રમે બીજા અને ત્રીજા સ્થાને છે. રિપોર્ટ અનુસાર, વૈશ્વિક ઉર્જાની કુલ માંગમાં ચીન (૬૮) અને ભારત (૮૭) સામૂહિક રીતે ત્રીજા ભાગનો હિસ્સો ધરાવે છે. કોલસાની મહત્વપૂર્ણ

ભૂમિકા: ઉર્જામાં કોલસાની મહત્વપૂર્ણ ભૂમિકા હોવા છતાં, બંને દેશોએ છેલ્લા એક દાયકામાં ઉર્જા પરિવર્તનના ક્ષેત્રમાં મજબૂત સુધારો નોંધાવ્યો છે. તે જણાવે છે કે ભારતની સરકાર ઉર્જા પરિવર્તનની દ્રષ્ટિએ મજબૂત રાજકીય પ્રતિબદ્ધતા અને નિયમનકારી વાતાવરણ સાથે ઉર્જા વપરાશ અને સબસિડી સુધારાઓ દ્વારા લક્ષ્યાંકિત સુધારાઓ હાંસલ કર્યા છે. ઉર્જાની તીવ્રતામાં ઘટાડો: રિપોર્ટ અનુસાર, ચીનના સુધારા મુખ્યત્વે અર્થવ્યવસ્થામાં ઉર્જાની તીવ્રતામાં ઘટાડો, નવીનીકરણીય ઉર્જાના વિસ્તરણ સાથે ઉર્જા કોંગ્રામાં કાર્બન ઉત્સર્જનમાં ઘટાડો અને રોકાણ અને માળખાગત સુવિધાઓ દ્વારા અનુકૂળ વાતાવરણના નિર્માણનું પરિણામ છે.

વૈશ્વિક ઉર્જા સંક્રમણ સૂચકાંક પર્યાવરણીય ટકાઉપણું, આર્થિક વિકાસ, ઉર્જા સુરક્ષા જેવા ત્રણ પરિમાણોમાં તેમના પ્રભાવના આધારે ૧૧૫ દેશોનું મૂલ્યાંકન કરે છે. ઉપરાંત, સલામત, ટકાઉ, સસ્તું અને સમાવિષ્ટ ઉર્જા પ્રણાલીઓને અપનાવવા માટેની તૈયારીઓ પણ ધ્યાનમાં લેવામાં આવે છે. વર્લ્ડ ઈકોનોમિક ફોરમ પાનગી અને જાહેર સહયોગ માટે આંતરરાષ્ટ્રીય સંસ્થા છે. વર્લ્ડ ઈકોનોમિક ફોરમનું મુખ્ય મથક સ્વિટ્ઝરલેન્ડમાં સ્થિત છે.

વૈશ્વિક ઉર્જા સંક્રમણ સૂચકાંક પર્યાવરણીય ટકાઉપણું, આર્થિક વિકાસ, ઉર્જા સુરક્ષા જેવા ત્રણ પરિમાણોમાં તેમના પ્રભાવના આધારે ૧૧૫ દેશોનું મૂલ્યાંકન કરે છે. ઉપરાંત, સલામત, ટકાઉ, સસ્તું અને સમાવિષ્ટ ઉર્જા પ્રણાલીઓને અપનાવવા માટેની તૈયારીઓ પણ ધ્યાનમાં લેવામાં આવે છે. વર્લ્ડ ઈકોનોમિક ફોરમ પાનગી અને જાહેર સહયોગ માટે આંતરરાષ્ટ્રીય સંસ્થા છે. વર્લ્ડ ઈકોનોમિક ફોરમનું મુખ્ય મથક સ્વિટ્ઝરલેન્ડમાં સ્થિત છે.

નાણાં પ્રધાનને ચેતવણી આપી છે કે, વીમા કંપની કોવિડની સારવારમાં 'કેશલેસ' દાવાને નકારી શકે નહીં.

નાણાં પ્રધાન નિર્મલા સીતારામને આઈઆરડીએઆઈના અધ્યક્ષ એસ.સી. ખુંટીયાને વીમા કંપનીઓની 'કેશલેસ' દાવાઓ નકારી કાઢવાની ફરિયાદો પર તાત્કાલિક કાર્યવાહી કરવા જણાવ્યું.

કોરોનાની બીજી લહેરમાં, દેશમાં આરોગ્ય સિસ્ટમ ધરાશયી થઈ છે. હોસ્પિટલોમાં પલંગ, આઈસીયુ અને ઓક્સિજનનો અભાવ બહાર આવી રહ્યા છે. તો કોરોનાની સારવારમાં ઉપયોગમાં લેવાતા રેમેડિસિવર ઈજેક્શનની બ્લેક માર્કેટિંગના અહેવાલો પણ પ્રાપ્ત થયા છે. આ સિવાય દેશના ઘણા ભાગોમાંની હોસ્પિટલો લોકોને આરોગ્ય વીમાનો લાભ આપી રહી નથી. આ બંધી બાબતો સામે આવી ત્યારે કેન્દ્ર સરકાર એક્શનમાં આવી છે. કેન્દ્રીય નાણામંત્રી નિર્મલા સીતારામને આજે આઈઆરડીએઆઈના અધ્યક્ષ એસ.સી. ખુંટીયા સાથે વાત કરી.

જણાવ્યું છે. નાણાં પ્રધાન નિર્મલા સીતારામને કહ્યું છે કે વીમા નિયમનકારે કંપનીઓને કોવિડ - ૧૯ દાવાની મંજૂરી અને સમાધાનને પ્રાથમિકતા આપવી જોઈએ. સીતારામને કહ્યું કે કેટલીક હોસ્પિટલો દ્વારા કેશલેસ વીમો નકારવાના અહેવાલો પ્રાપ્ત થઈ રહ્યા છે. આ પરિસ્થિતિનો સામનો કરવા એસસી ખુંટીયાને તાત્કાલિક કાર્યવાહી કરવા જણાવ્યું છે. નાણાં પ્રધાને કહ્યું કે હંગામી હોસ્પિટલોમાં પણ હવે કેશલેસ સુવિધાઓ ઉપલબ્ધ છે. માર્ચ ૨૦૨૦ માં, કોવિડ - ૧૯ માટે સરકાર દ્વારા માન્યતા પ્રાપ્ત આરોગ્ય વીમાના ભાગ રૂપે સમાવેશ કરવામાં આવ્યો છે. નાણાં પ્રધાને માહિતી આપી હતી કે ૨૦ એપ્રિલ, ૨૦૨૧ સુધી વીમા કંપનીઓએ ૯ લાખથી વધુ કોવિડ સંબંધિત દાવા આપી છે, જે આશરે ૮ હજાર ૬૪ કરોડ રૂપિયા છે. તેમણે જણાવ્યું હતું કે કોરોના વાયરસની સારવારથી સંબંધિત સામાન્ય વીમાદાતાઓ દ્વારા ૧૫,૦૦૦ કરોડ રૂપિયાના આરોગ્ય વીમા દાવા પ્રાપ્ત થયા છે. જુલાઈ ૨૦૨૦ માં, આઈઆરડીએઆઈએ પણ સ્પષ્ટ કર્યું કે તમામ સામાન્ય અને આરોગ્ય વીમાદાતાઓએ કોવિડ - ૧૯ માટે સરકાર દ્વારા માન્યતા પ્રાપ્ત કામચલાઉ હોસ્પિટલોમાં કરવામાં આવેલા દાવાઓને માન્ય રાખવું પડશે. ટેલિ કાઉન્સલિંગ જે ચૂકવવામાં આવે છે તે આરોગ્ય વીમા હેઠળ આવરી લેવામાં આવે છે.

સીતારામને કહ્યું કે કેટલીક હોસ્પિટલો દ્વારા કેશલેસ વીમો નકારવાના અહેવાલો પ્રાપ્ત થઈ રહ્યા છે. આ પરિસ્થિતિનો સામનો કરવા એસસી ખુંટીયાને તાત્કાલિક કાર્યવાહી કરવા જણાવ્યું છે. નાણાં પ્રધાને કહ્યું કે હંગામી હોસ્પિટલોમાં પણ હવે કેશલેસ સુવિધાઓ ઉપલબ્ધ છે. માર્ચ ૨૦૨૦ માં, કોવિડ - ૧૯ માટે સરકાર દ્વારા માન્યતા પ્રાપ્ત આરોગ્ય વીમાના ભાગ રૂપે સમાવેશ કરવામાં આવ્યો છે. નાણાં પ્રધાને માહિતી આપી હતી કે ૨૦ એપ્રિલ, ૨૦૨૧ સુધી વીમા કંપનીઓએ ૯ લાખથી વધુ કોવિડ સંબંધિત દાવા આપી છે, જે આશરે ૮ હજાર ૬૪ કરોડ રૂપિયા છે. તેમણે જણાવ્યું હતું કે કોરોના વાયરસની સારવારથી સંબંધિત સામાન્ય વીમાદાતાઓ દ્વારા ૧૫,૦૦૦ કરોડ રૂપિયાના આરોગ્ય વીમા દાવા પ્રાપ્ત થયા છે. જુલાઈ ૨૦૨૦ માં, આઈઆરડીએઆઈએ પણ સ્પષ્ટ કર્યું કે તમામ સામાન્ય અને આરોગ્ય વીમાદાતાઓએ કોવિડ - ૧૯ માટે સરકાર દ્વારા માન્યતા પ્રાપ્ત કામચલાઉ હોસ્પિટલોમાં કરવામાં આવેલા દાવાઓને માન્ય રાખવું પડશે. ટેલિ કાઉન્સલિંગ જે ચૂકવવામાં આવે છે તે આરોગ્ય વીમા હેઠળ આવરી લેવામાં આવે છે.

સીતારામને કહ્યું કે વીમા નિયમનકાર આઈઆરડીએઆઈ કંપનીઓને આવા કોવિડ કેસોમાં સમાધાન અને મંજૂરીને પ્રાધાન્ય આપવાનું નિર્દેશ કરશે. નાણાં પ્રધાને માહિતી આપી હતી કે ૨૦ એપ્રિલ, ૨૦૨૧ સુધી વીમા કંપનીઓએ કોવિડને લગતા ૯ લાખથી વધુ દાવા આપ્યા છે, જે આશરે ૮,૬૪ કરોડ રૂપિયા છે. તેમણે માહિતી આપી કે ટેલિ-કન્સલ્ટન્સી પણ કેશલેસ સુવિધામાં આવરી લેવામાં આવે છે.

જીસીઈઆરટી દ્વારા સ્કૂલોને ધો. ૧ થી ૮ અને ધો. ૧૧ નાં પરિણામ તૈયાર કરવા માટેના નિયમો જાહેર

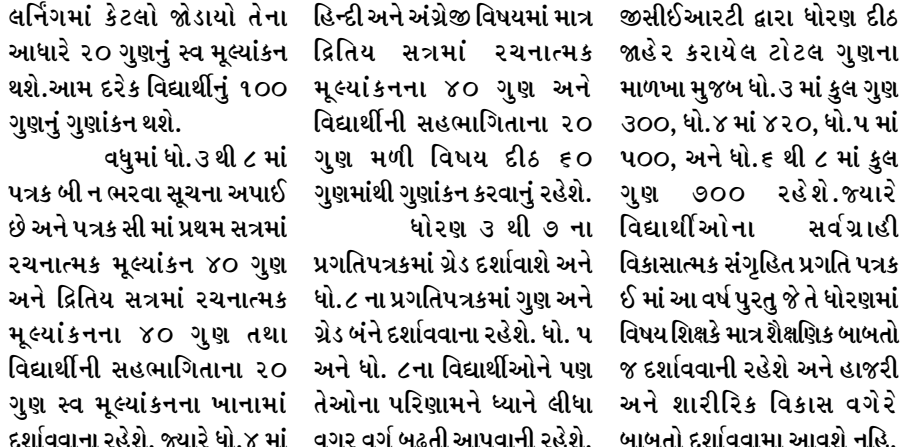
ધો. ૧-૨ ના રિઝલ્ટ કાર્ડમાં માત્ર વર્ગ બદલી જ લખાશે. અને ધો. ૩ થી ૮ માં રચનાત્મક મુલ્યાંકનના પ્રથમ-દ્વિતીય સત્રના ૪૦-૪૦ અને સ્વ મૂલ્યાંકનના ૨૦ ગુણના આધારે રિઝલ્ટ બનશે.

કોરોના કાળને લીધે આ વર્ષે પણ ધો. ૧ થી ૮ અને ધો. ૧૧ માં માસ પ્રમોશનના આપવાની સરકારે જાહેરાત કરી હતી હવે સરકારના વિધિવત ઠરાવ પછી જીસીઈઆરટી દ્વારા સ્કૂલોને પરિણામ તૈયાર કરવા માટેના નિયમો જાહેર કરવામાં આવ્યા છે. પ્રાપ્ત માહિતી મુજબ ધો. ૩ થી ૮ માં રચનાત્મક અને સ્વ મૂલ્યાંકનના આધારે ૧૦૦ ગુણ મુજબ વિષયદીઠ પરિણામ તૈયાર કરાશે. જીસીઈઆરટી દ્વારા તમામ ડીઈઓ-ડીપીઓને ધો. ૧ થી ૮ ના માસ પ્રમોશનમાં આ વર્ષે થયેલા હોમ લર્નિંગ અને ઓનલાઈન શિક્ષણ કાર્યને ધ્યાને લઈને પરિણામ પત્રકો તૈયાર કરવા સૂચના આપવામાં આવી છે. માસ પ્રમોશનના નિયમો અંતર્ગત ધો. ૧ અને ૨ માં વિદ્યારથીઓના પરિણામ પત્રક (ડીર-ડીઈ)માં વિદ્યાર્થીનામ સામે વર્ગ બદલી એમ લખવામાં આવશે જ્યારે અન્ય કોઈ પણ વિગતો દર્શાવવામાં

લર્નિંગમાં કેટલો જોડાવો તેના આધારે ૨૦ ગુણનું સ્વ મૂલ્યાંકન થશે. આમ દરેક વિદ્યાર્થીનું ૧૦૦ ગુણનું ગુણાંકન થશે. વધુમાં ધો. ૩ થી ૮ માં પત્રક બી ન ભરવા સૂચના અપાઈ છે અને પત્રક સી માં પ્રથમ સત્રમાં રચનાત્મક મૂલ્યાંકન ૪૦ ગુણ અને દ્વિતીય સત્રમાં રચનાત્મક મૂલ્યાંકનના ૪૦ ગુણ તથા વિદ્યાર્થીની સહભાગિતાના ૨૦ ગુણ સ્વ મૂલ્યાંકનના પાનામાં દર્શાવવાના રહેશે. જ્યારે ધો. ૪ માં

હિન્દી અને અંગ્રેજી વિષયમાં માત્ર દ્વિતીય સત્રમાં રચનાત્મક મૂલ્યાંકનના ૪૦ ગુણ અને વિદ્યાર્થીની સહભાગિતાના ૨૦ ગુણ મળી વિષય દીઠ ૬૦ ગુણમાંથી ગુણાંકન કરવાનું રહેશે. ધોરણ ૩ થી ૭ ના પ્રગતિપત્રકમાં ગ્રેડ દર્શાવશે અને ધો. ૮ ના પ્રગતિપત્રકમાં ગુણ અને ગ્રેડ બંને દર્શાવવાના રહેશે. ધો. ૯ અને ધો. ૧૦ ના વિદ્યાર્થીઓને પણ તેઓના પરિણામને ધ્યાને લીધા વગર વર્ગ બદલી આપવાની રહેશે.

જીસીઈઆરટી દ્વારા ધોરણ દીઠ જાહેર કરાયેલ ટોટલ ગુણના માળખા મુજબ ધો. ૩ માં કુલ ગુણ ૩૦૦, ધો. ૪ માં ૪૨૦, ધો. ૫ માં ૫૦૦, અને ધો. ૬ થી ૮ માં કુલ ગુણ ૭૦૦ રહેશે. જ્યારે વિદ્યાર્થીઓના સર્વગ્રાહી વિકાસાત્મક સંગૃહિત પ્રગતિ પત્રક ઈ માં આ વર્ષ પુરતુ જે તે ધોરણમાં વિષય શિક્ષકે ભાગીદારી બાબતો જ દર્શાવવાની રહેશે અને હાજરી અને શારીરિક વિકાસ વગેરે બાબતો દર્શાવવામાં આવશે નહિ.

દેશમાં માત્ર ૧૦ ટકા જ ઈ-કચરાને રિસાયક્લિંગ કરી શકાય છે.

સીપીસીબીના અહેવાલ મુજબ, દેશમાં દર વર્ષે ૧૦.૧૪ લાખ મેટ્રિક ટનથી વધુનું ઉત્પાદન શરૂ થયું છે, પરંતુ રિસાયક્લિંગ-ફરીથી ઉપયોગ કરવાની ક્ષમતા હજી ઘણી પાછળ છે. કેન્દ્રની સૂચના મુજબ, કંપનીઓએ ઈ-કચરાના સંચાલન માટે પગલાં ભરવા જરૂરી છે.

સેન્ટ્રલ પોલ્યુશન કન્ટ્રોલ બોર્ડના અહેવાલમાં જણાવાયું છે કે, વર્ષ ૨૦૧૮-૧૯માં ભારત કંઈક ૧૦ ટકા ઈ-વેસ્ટનું રિસાયક્લિંગ કરવામાં સક્ષમ હતું, જ્યારે દેશમાં એક જ વર્ષે કુલ ૭૭૧,૨૧૫ ટન ઈ-વેસ્ટનું ઉત્પાદન થયું હતું. એક વર્ષ અગાઉ, ૨૦૧૭-૧૮માં, દેશમાં ઈ-વેસ્ટ રિકાઈલિંગ ક્ષમતા માત્ર ૩.૫% હતી. દેશમાં ઈ-કોમોડિટીઓનો ઉપયોગ ઝડપથી વધી રહ્યો છે અને ૨૦૧૯-૨૦ માં જ કુલ ઈ-વેસ્ટ ઉત્પાદન ૧૦ લાખ ૧૪ હજાર ૯૬૧ ટનની મર્યાદાને પાર કરી ગયું છે. પરંતુ ફરીથી ઉપયોગ અને રિસાયક્લિંગની ક્ષમતામાં ઝડપથી વૃદ્ધિને કારણે, તે આગામી સમયમાં દેશના વાતાવરણ માટે એક ગંભીર પડકાર બની શકે છે. ગ્રીન પ્લેનેટ વેસ્ટ મેનેજમેન્ટ સાથે સંકળાયેલા નિષ્ણાંત રાજેશ મિતલના જણાવ્યા મુજબ, આપણા સમાજ માટે પ્લાસ્ટિક એ અન્ય કોઈ પણ પદાર્થની જેમ મહત્વપૂર્ણ અને ઉપયોગી થીજ છે, પરંતુ જો તે યોગ્ય માત્રામાં રિસાયકલ ન કરવામાં આવે તો તે પર્યાવરણ માટે એક ગંભીર પડકાર છે. વૈજ્ઞાનિકોની સાથે સાથે, દેશની સરકારો પણ આ ધરેલુ વસ્તુઓ અને લેપટોપ જેવા મોટા ઉપકરણોનું સંકલન અને ફરીથી ઉપયોગ સરળ છે, જ્યારે ખોરાકના પેકેજિંગમાં પ્લાસ્ટિક એકત્રિત કરવું મુશ્કેલ છે. ખાસ કરીને એવા ખોરાકનું પેકિંગ જે ખૂબ નાના પેકેટોમાં હોય છે, તેનો ફરીથી ઉપયોગ કરવો તે ખૂબ મુશ્કેલ છે. નિષ્ણાંતો સૂચવે છે કે

આ સમસ્યાનો યોગ્ય ઉપાય લોકોને જાગૃત કરવાનો છે. જો કોલોનીથી માંડીને બીચ પર જતા લોકોને ઈ-વેસ્ટ અથવા પ્લાસ્ટિકનો કચરો યોગ્ય જગ્યાએ મુકવા પ્રેરણા તો આ મોટી સમસ્યા સરળતાથી ઉકેલી શકાય છે અને પર્યાવરણીય સમસ્યાને દૂર કરી શકાય છે. ઈ-વેસ્ટ પ્રત્યે લોકોની આ જાગૃકતાની જરૂરિયાતને સમજતા, આરએલજી ઈન્ડિયાએ ઈલેક્ટ્રોનિક્સ અને માહિતી ટેકનોલોજી મંત્રાલયના નેતૃત્વ હેઠળ 'ક્લીન ટુ ગ્રીન ઓન લ્હીસે અભિયાન' શરૂ કર્યું છે. આગામી એક વર્ષમાં, દેશના ૧૧૦ શહેરો અને ૩૦૦ થી વધુ શહેરો સુધી પહોંચતા, સમાજના દરેક વર્ગને યોગ્ય સ્થાને ઈ-કચરો નાખવા માટે જાગૃત કરવામાં આવશે. સમાજના દરેક વર્ગને સાથે રાખવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવશે.

આ સમસ્યાનો યોગ્ય ઉપાય લોકોને જાગૃત કરવાનો છે. જો કોલોનીથી માંડીને બીચ પર જતા લોકોને ઈ-વેસ્ટ અથવા પ્લાસ્ટિકનો કચરો યોગ્ય જગ્યાએ મુકવા પ્રેરણા તો આ મોટી સમસ્યા સરળતાથી ઉકેલી શકાય છે અને પર્યાવરણીય સમસ્યાને દૂર કરી શકાય છે. ઈ-વેસ્ટ પ્રત્યે લોકોની આ જાગૃકતાની જરૂરિયાતને સમજતા, આરએલજી ઈન્ડિયાએ ઈલેક્ટ્રોનિક્સ અને માહિતી ટેકનોલોજી મંત્રાલયના નેતૃત્વ હેઠળ 'ક્લીન ટુ ગ્રીન ઓન લ્હીસે અભિયાન' શરૂ કર્યું છે. આગામી એક વર્ષમાં, દેશના ૧૧૦ શહેરો અને ૩૦૦ થી વધુ શહેરો સુધી પહોંચતા, સમાજના દરેક વર્ગને યોગ્ય સ્થાને ઈ-કચરો નાખવા માટે જાગૃત કરવામાં આવશે. સમાજના દરેક વર્ગને સાથે રાખવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવશે.

માઈકોપ્લાસ્ટિક: યુ.એસ.માં પ્લાસ્ટિક વરસાદ, માઈકો પ્લાસ્ટિક આકાશમાં દેખાય છે.

અમેરિકામાં પ્લાસ્ટિકનો વરસાદ પડી રહ્યો છે. અમે આ કહી રહ્યા છીએ કારણ કે આકાશમાં દરેક જગ્યાએ ૧,૧૦૦ ટન માઈકો પ્લાસ્ટિક દેખાય છે. માઈકો પ્લાસ્ટિકની સમસ્યા દિવસેને દિવસે વધી રહી છે. માઈકો પ્લાસ્ટિક પ્રથમ કેટલાક પ્રાણીઓના શરીરમાં મળી આવ્યું હતું પરંતુ તાજેતરમાં તે મનુષ્યમાં પણ મળી આવ્યું હતું. ૮૪ ટકા માઈકો પ્લાસ્ટિક એરબોર્ન: નેશનલ એકેડેમી ઓફ સાયન્સના તાજેતરના અહેવાલ મુજબ, ૮૪ ટકા માઈકો-પ્લાસ્ટિક હવામાં જોવા મળી રહ્યું છે, જે પશ્ચિમ અમેરિકાના મોટા શહેરોની આસપાસની એરિયા આકાશમાં ઉડતા જોવા મળ્યા. રિપોર્ટમાં એવું પણ કહેવામાં આવ્યું છે કે ૧૧ ટકા માઈકો પ્લાસ્ટિક હવા દ્વારા સમુદ્રમાંથી આવ્યા છે. પ્લાસ્ટિક બેગ અને બોટલ : જાણો કે અમેરિકામાં આકાશમાં સંકળાયેલા આ માઈકો પ્લાસ્ટિક, તેની લંબાઈ ૫ મિલીમીટરથી ઓછી છે. તે

માઈકો પ્લાસ્ટિક આકાશમાં દેખાય છે. અમેરિકામાં પ્લાસ્ટિકનો વરસાદ પડી રહ્યો છે. અમે આ કહી રહ્યા છીએ કારણ કે આકાશમાં દરેક જગ્યાએ ૧,૧૦૦ ટન માઈકો પ્લાસ્ટિક દેખાય છે. માઈકો પ્લાસ્ટિકની સમસ્યા દિવસેને દિવસે વધી રહી છે. માઈકો પ્લાસ્ટિક પ્રથમ કેટલાક પ્રાણીઓના શરીરમાં મળી આવ્યું હતું પરંતુ તાજેતરમાં તે મનુષ્યમાં પણ મળી આવ્યું હતું. ૮૪ ટકા માઈકો પ્લાસ્ટિક એરબોર્ન: નેશનલ એકેડેમી ઓફ સાયન્સના તાજેતરના અહેવાલ મુજબ, ૮૪ ટકા માઈકો-પ્લાસ્ટિક હવામાં જોવા મળી રહ્યું છે, જે પશ્ચિમ અમેરિકાના મોટા શહેરોની આસપાસની એરિયા આકાશમાં ઉડતા જોવા મળ્યા. રિપોર્ટમાં એવું પણ કહેવામાં આવ્યું છે કે ૧૧ ટકા માઈકો પ્લાસ્ટિક હવા દ્વારા સમુદ્રમાંથી આવ્યા છે. પ્લાસ્ટિક બેગ અને બોટલ : જાણો કે અમેરિકામાં આકાશમાં સંકળાયેલા આ માઈકો પ્લાસ્ટિક, તેની લંબાઈ ૫ મિલીમીટરથી ઓછી છે. તે જઈને નાના નાના ટુકડા કરી નાખે છે. આ કારણોસર, દરિયામાં માઈકો પ્લાસ્ટિક સુનું પ્રમાણ સતત વધી રહ્યું છે. માનવ જીવનને પણ પડકાર: માઈકો પ્લાસ્ટિક દરિયાઈ જીવો માટે જોખમી છે અને જો તે શરીરમાં મોટી માત્રામાં પ્રવેશ કરે છે, તો તે માનવ જીવન માટે પણ ખતરો લાવી શકે છે. પ્લાસ્ટિક એ મહાસાગરોમાં પ્રદૂષણનું એક મોટું કારણ માનવામાં આવે છે, અને છેલ્લા કરોડોમાં દાખલા આવા માઈકો પ્લાસ્ટિકનો કચરો અંકે અંકે સળગતો પ્રશ્ન છે.

:- रोचक तथ्य :-

:- शरीर से जुड़ी कुछ रोचक जानकारी :-

१८८० के दशक में Lipstick का आविष्कार होने से पहले, लोग विभिन्न उत्पादों का इस्तेमाल करते थे, जिसमें फंटे होंटों का इलाज किया जाता था, जिसमें ईथरवैक्स भी शामिल थे। मनुष्य के बाल प्रति वर्ष लगभग ६ इंच बढ़ते हैं और मनुष्य की खोपड़ी में लगभग १०,००,००० बाल होते हैं। एक स्वस्थ व्यक्ति दिन में लगभग १५ बार गैस छोड़ता है। मनुष्य के शरीर की धमनियों में रक्त चमकदार लाल रंग का होता है, और नसों में रक्त गहरा लाल रंग का होता है। एनोस्मिया से पीड़ित व्यक्ति बंदूक का पता लगाने में असमर्थ होता है। आंख का कॉर्निया भाग मानव शरीर का एकमात्र ऐसा भाग है जहाँ तक रक्त नहीं पहुँचता। क्या आप जानते हैं आंख का कॉर्निया सीधे हवा से ऑक्सीजन प्राप्त करता है। एक नवजात बच्चा एक ही समय में सात महीने तक सांस ले सकता है और निगल सकता है।

हम अलग अलग तथ्य (FACT) लाते रहेंगे जो आपकी जानकारी बढ़ाए तो इसे जानने के लिए पढ़ते रहिए हमारा अग्रबारी

गुजरात: दैनिक बायोमेडिकल कचरा एक साल में १० गुना बढ़ गया।

२४ मार्च, २०२० को, जब लॉकडाउन लगाया गया था, उस दिन अहमदाबाद में कुल बायोमेडिकल कोविड कचरे को ८२किग्रा से अधिक था, जबकि पूरे गुजरात से वास्तव में २.५ टन एकत्र किया गया था। पिछले उपनग हुआ था।

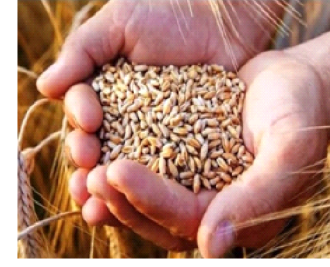
अस्पतालों में डॉक्टरों द्वारा उपयोग किए जाने वाले पीपीई किट और मुख्य रूप से पैरामेडिकल द्वारा इस्तेमाल किए गए कचरे में क्लोरेटिड इलाकों के परीक्षण और नमूने शामिल हैं। अहमदाबाद में आज GPCB के अधिकारियों के अनुसार, राज्य में उपनग होने वाले कुल कोविड कचरे का औसतन ६५% से अधिक है। राज्य में २० बायोवेस्ट जलाने की सुविधाएं हैं। "आज गुजरात में देश में सबसे अधिक बायोहाजाई अपशिष्ट जल निकासी की सुविधा है, राज्य में २० है। जीपीसीवी के एक वरिष्ठ अधिकारी ने कहा, अभी हम केवल अपशिष्ट जल संग्रहण क्षमता का लगभग २८% से ३०% तक पहुँच चुके हैं, क्योंकि जिले और तालुका के सार्वजनिक स्वास्थ्य केंद्रों से बड़ी मात्रा में कचरे में वृद्धि हुई है।

दूषित पीपीई कचरे के अलावा, काच के बने पदार्थ, अपशिष्ट शार्प, धातु और अन्य टोस अपशिष्ट भी राज्य में २०-विषम सुविधाओं में नष्ट हो जाते हैं। खतरनाक बायोमेडिकल कचरे का संग्रह एक सावधानीपूर्वक प्रक्रिया है। "इन्वेस्टमेंट को कोविड रोगियों के भोजन की बर्बादी, और फिल्टर को इन उच्च कैलोरी मान कचरे के कारण अक्सर प्रतिस्थापन की आवश्यकता होती है।

अगले २ महीनों के लिए, गरीबों को ५ किलोग्राम मुफ्त खाद्यान्न मिलेगा, ८० करोड़ रुपये का लाभ होगा।

पीएम गरीब कल्याण अन्न योजना: केंद्र सरकार ने मई और जून २०२१ में गरीबों को मुफ्त खाद्यान्न उपलब्ध कराने का फैसला किया है।

कोरोना महामारी के कारण कई लोगों को अपनी नौकरी से हाथ धोना पड़ा। इसके अलावा, कई राज्यों में लोकडाउन और रात के कर्फ्यू के कारण प्रवासी श्रमिकों का पलायन एक बार फिर से शुरू हो गया है। इन सभी स्थितियों के कारण, खाने और पीने की समस्या गरीबों के खिलाफ आ गई है, जिसे देखते हुए केंद्र सरकार ने उन्हें मई और जून २०२१ में मुफ्त खाद्यान्न उपलब्ध कराने का फैसला किया है। ग्राम जानकारी के अनुसार, पीएम गरीब कल्याण अन्न योजना के तहत लगभग ८० करोड़ लाभार्थियों को मई और जून में दो महीने के लिए पांच किलो मुफ्त खाद्यान्न दिया जाएगा। योजना पर सरकार २६,००० करोड़ रुपये से अधिक खर्च करेगी। यह योजना पिछले साल मार्च में शुरू की गई थी:

पिछले साल कोरोना महामारी के कारण देश भर में लोकडाउन किया गया था। इस वजह से काम रुका हुआ था, तब विदेशी मजदूरों के पास गाँव लौटने के अलावा कोई चारा नहीं था। इसके अलावा गाँवों में लोगों की आजीविका की भी समस्या थी। इसे ध्यान में रखते हुए, प्रधानमंत्री गरीब कल्याण

अन्न योजना मार्च २०२० में शुरू की गई थी। पांच किलो अनाज प्रति व्यक्ति और एक किलो दाल प्रति परिवार: पिछले साल, केंद्र सरकार ने प्रधानमंत्री गरीब कल्याण अन्न योजना के तहत अप्रैल, मई और जून के लिए ८०० करोड़ रुपये से अधिक राशन कार्ड

धारकों के लिए प्रति व्यक्ति प्रति व्यक्ति पांच किलो गेहूँ या चावल और एक किलो दाल की घोषणा की। बाद में इस योजना को ३० नवंबर २०२० तक बढ़ा दिया गया। क्या खास है कि यह अनाज दिया जा रहा था, यह राशन कार्ड पर उपलब्ध अनाज के कोटे के अलावा था।

यदि वैक्सीन के पहले और बाद में कोरोना के लक्षण दिखाई दें तो क्या करें ?

जैसे ही देश में कोरोना का प्रकोप फैल रहा है, लोगों में वैक्सीन के प्रति विश्वास बढ़ रहा है। १ मई से १८ वर्ष से अधिक उम्र के लोगों के लिए टीके स्वीकृत किए गए हैं। हालांकि, वैक्सीन के बारे में लोगों के मन में कुछ सवाल हैं, जैसे कि अगर वैक्सीन से पहले कोरोना के लक्षण दिखाई दें तो क्या करें। अगर कोरोना की पहली खुराक लेने के बाद कोरोना होता है तो क्या करें।

स्वास्थ्य विशेषज्ञ के खिलाफ ऐसे सवालों की एक लंबी सूची है। वैक्सीन के बारे में सवालों के जवाब में, डॉ. अमेश ने कहा कि यदि कोरोना के लक्षण दिखाई दें, तो टीका कुछ दिनों बाद लिया जाना चाहिए। इसके पीछे कारण यह है कि आप टीका लेते समय केंद्र के लोगों को भी संक्रमित कर सकते हैं।

सीडीसी के दिशानिर्देशों के अनुसार, वैक्सीन को तब नहीं लिया जाना चाहिए जब कोरोना के लक्षण दिखाई दें, और जब तक रोगी ठीक न हो जाए, तब तक उसे अकेले में रहना चाहिए। ऐसे मामलों में आपको नियत तारीख के २-३ सप्ताह बाद टीका लगवाना चाहिए। विशेषज्ञों का यह भी कहना है कि अगर पहली खुराक लेने के बाद किसी को कोरोना से संक्रमित हो जाए, तो दूसरा टीका ठीक होने के बाद

कई हफ्तों तक नहीं लिया जाना चाहिए। एक नए अध्ययन के अनुसार, किसी को कोरोना से ठीक होने के बाद कम से कम ३ महीने तक टीका नहीं लगवाना चाहिए। उससे एंटीबॉडी की मजबूत करता है।

सांसों की बंदूक: मुंह सूखने के बजाय न केवल बोलना और खाना मुश्किल है, बल्कि सांसों की दुर्गंध भी है। इसीलिए मुंह से बंदूक आती है। सांस फूलने पर डॉक्टर के पास जाएं।

लक्षण बदल गए हैं: जब कोरोना २०२० में शुरू हुआ था, तब इसके लक्षण सर्दी, खांसी, बुखार आदि थे, लेकिन अब नए तनाव में भी लक्षण बदल गए हैं। इससे आपको पता चल जाएगा कि क्या आपको कोरोनारी हार्ट डिजीज है और इसकी जाँच करवानी चाहिए।

पेट दर्द और बेचैनी: गर्मी आमतौर पर बेचैनी का कारण बनती है और लोग इसे नजरअंदाज कर देते हैं लेकिन पिछले कुछ दिनों में मरीज को

बेचैनी और पेट दर्द की शिकायत हो गई है और वह सकारात्मक हो गया है। यदि आपको दो या तीन दिनों से अधिक समय से यह समस्या है, तो इसे हल्के में न लें।

मांसपेशियों में दर्द और कमजोरी: कमजोरी भी कोरोना का एक सामान्य लक्षण है। कई रोगियों को सुस्ती महसूस होती है। उसके शरीर में कोई ऊर्जा नहीं बची है और अगर वह कहीं बैठता है तो वह एक या दो घंटे तक खड़ा नहीं रह सकता है। अत्यधिक चलना उन्हें थका देता है। मांसपेशियों में दर्द भी होता है। इनमें से कोई भी लक्षण होने पर तुरंत जांच करवाएं।

भूख में कमी और मानसिक स्वास्थ्य पर प्रभाव: पहले कोरोना को पोस्ट लक्षण में देखा जाता था, लेकिन अब मुख्य लक्षण यह है कि कोरोना रोगी का आमतौर पर मानसिक स्वास्थ्य पर प्रभाव पड़ता है। स्वभाव चिड़चिड़ा हो जाता है और मनुष्य शारीरिक और मानसिक रूप से कमजोर हो जाता है।

क्या मनरेगा फिर से मदद करेगा ? १,३८७ करोड़ रुपये मजदूरी पेंडिंग है।

प्रवासी श्रमिक कोविड के कारन फिर से अपने घर लौट रहे हैं क्यूकी यह महामारी कई शहरी केंद्रों पर बड़ी तादात पर बढ़ रही है।

महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार गारंटी अधिनियम (मनरेगा), भारत सरकार की प्रमुख ग्रामीण रोजगार गारंटी योजना, मनरेगा डैशबोर्ड के आंकड़ों के अनुसार, १,३८७ करोड़ रुपये अकुशल मजदूरी में लंबित हैं। डैशबोर्ड राष्ट्रीय सूचना विज्ञान केंद्र द्वारा डिजाइन और विकसित एक वेबसाइट है और जिसे केंद्रीय ग्रामीण विकास मंत्रालय द्वारा बनाए रखा गया है।

उत्तर प्रदेश, बिहार, पश्चिम बंगाल, राजस्थान, ओडिशा और मध्य प्रदेश में, २४३ करोड़ रुपये से अधिक का भुगतान बकाया है। ये राज्य पिछले साल के उपन्यास कोरोनावायरस से वायर्स (कोविड-१९) लॉकडाउन के दौरान घर लौटने वाले ६५ प्रतिशत से अधिक प्रवासी श्रमिकों के लिए एक साथ हैं। हालांकि, सबसे अधिक बकाया मणिपुर और नागालैंड राज्यों में हैं। सरकार ने डैशबोर्ड के अनुसार इन दोनों राज्यों में लंबित भुगतान

का ५५ प्रतिशत हिस्सा लेने के लिए ७७२ करोड़ रुपये के वेतन बकाया को मंजूरी नहीं दी है। महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार योजना, जो प्रत्येक ग्रामीण परिवार को एक वर्ष में कम से कम १०० दिनों के अकुशल कार्य की गारंटी देती है, ने पिछले एक वर्ष में नए सिरे से महत्व ग्रहण किया है। यह उन प्रवासी श्रमिकों के लिए एक जीवन रेखा साबित हुई है जो शहरों में आजीविका का नुकसान झेलने के बाद अपने गाँव लौट गए। आर्थिक संकट

इतना अधिक था कि कई कुशल और शिक्षित लोग भी अपने दैनिक जीवन यापन के लिए दुनिया की सबसे बड़ी नौकरी की गारंटी योजना की ओर मुड़ गए। २०२० में कोविड-१९ लॉकडाउन के पहले कुछ महीनों में, मनरेगा के तहत काम की मांग नए स्तरों पर पहुँच गई। जून २०२० में ४० मिलियन से अधिक परिवारों ने काम मांगा, जबकि महीने में सामान्य औसत मांग २३.६ मिलियन थी। आंकड़ों से यह भी पता चलता है कि २०

अप्रैल, २०२१ को केंद्र की कुल उपलब्ध धनराशि में से केवल ९,४५५ करोड़ रुपये शेष बचे हैं। शेष राशि जो कुल रु १६,५१२ करोड़ का भुगतान भी सामग्री और प्रशासन की लागतों से किया जाना है। यहां तक कि २०२१-२२ के केंद्रीय बजट में योजना के लिए आवंटन योजना के तहत काम की बढ़ती मांग को कम करके आंका गया था। यह आवंटन केवल ३,००० करोड़ रुपये था, २०२०-२१ के लिए संशोधित बजटीय अनुमान

११,५०० करोड़ रुपये से नीचे ३४.५२ प्रतिशत। संशोधित अनुमान चालू वित्त वर्ष के दौरान संभावित सरकारी व्यय की मध्यवर्ष की समीक्षा है। तब विशेषज्ञों ने बताया था कि आवंटन मनरेगा के काम की बढ़ती मांग को पूरा करने में सक्षम नहीं होगा जिसके परिणामस्वरूप आने वाले वर्ष में मजदूरी भुगतान में देरी होगी। केंद्र ने शुरू में २०२०

में मनरेगा को ६१,५०० करोड़ रुपये आवंटित किए थे। लेकिन उसने अपने २० लाख करोड़ के वित्तीय पैकेज के तहत इस आवंटन को ४०,००० करोड़ रुपये बढ़ा दिया था। योजना को काम की मांग को पूरा करने के लिए एक नई वित्तीय बढ़ावा देने की आवश्यकता होगी और ग्रामीण रोजगार के लिए इस पर निर्भरता बढ़ेगी क्योंकि प्रवासी श्रमिक कोविड-१९ दूसरी लहर के दौरान फिर से अपने गृहनगर और गाँवों में वापस आ गए।

गंगा नदि का प्रदूषित पानी अब सिंचाई लायक नहीं रहा।

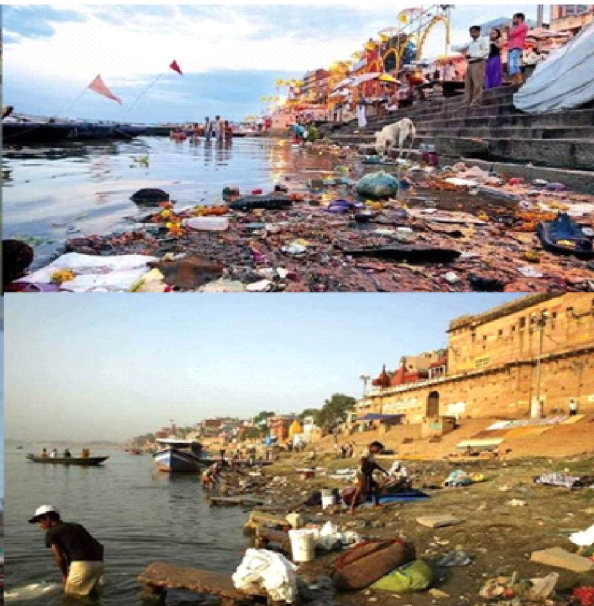
भारत की सबसे महत्वपूर्ण नदियों में से एक नदि है गंगा। यह भारत के हिमालय से निकलकर बांग्लादेश तक कुल मिलाकर २५२५ किलोमीटर की दूरी तय करती हुई बंगाल की खाड़ी के सुन्दरवन तक विशाल भू-भाग को सींचती है हुई जाती है गंगा देश की प्राकृतिक सम्पदा ही नहीं, बल्कि जन-जन की भावनात्मक आस्था का आधार भी है। २,०७१ किलोमीटर तक भारत तथा उसके बाद बांग्लादेश में अपनी लंबी यात्रा करते हुए यह सहायक नदियों के साथ दस लाख वर्ग किलोमीटर क्षेत्रफल के विशाल उपजाऊ मैदान की रचना करती है। भारत की सबसे बड़ी गंगा नदी अपने सामाजिक, साहित्यिक, सांस्कृतिक और आर्थिक दृष्टि से अत्यंत महत्वपूर्ण है गंगा का यह मैदान अपनी घनी जनसंख्या के लिए भी जाना जाता है जीवनदायनी गंगा में मछलियों तथा सांपों की अनेक प्रजातियाँ पाई जाती हैं और तथा मीठे पानी वाले दुर्लभ डॉल्फिन भी पाए जाते हैं गंगा कृषि, पर्यटन, साहसिक खेलों तथा उद्योगों के विकास में महत्वपूर्ण योगदान देती है और अपने तट पर बसे शहरों की जलापूर्ति भी करती है। इसके तट पर विकसित धार्मिक स्थल और तीर्थ भारतीयों में सामाजिक व्यवस्था के विशेष अंग हैं। इसके उपर बने पुल, बाँध और नदी परियोजनाएँ भारत की

बिजली, पानी और कृषि से सम्बन्धित जरूरतों को पूरा करती हैं। वैज्ञानिकों का कहना है कि इस नदी के जल में बैक्टीरियोफेज नामक विषाणु होते हैं, जो जीवाणुओं व अन्य हानिकारक सूक्ष्मजीवों को जीवित नहीं रहने देते हैं। गंगा की इस अनुपम शुद्धीकरण क्षमता तथा सामाजिक श्रद्धा के बावजूद इसको प्रदूषित होने से रोका नहीं जा पा रहा है फिर भी इसके प्रयत्न जारी हैं और सफाई की अनेक परियोजनाओं के क्रम में नवम्बर, २००८ में भारत सरकार द्वारा इसे भारत की राष्ट्रीय नदी तथा प्रयागराज और हृदय के बीच १६०० किलोमीटर गंगा नदी जलमार्ग को राष्ट्रीय जलमार्ग घोषित किया है गंगा नदी की प्रधान शाखा भागीरथी है जो गढ़वाल में हिमालय के गौमुख स्थान पर गंगोत्री हिमनदी से निकलती है गंगा के इस उद्गम स्थल की ऊँचाई करीब १३ हजार फीट है गंगा अपनी घाटियों में भारत और बांग्लादेश के कृषि आधारित अर्थ में भारी सहयोग तो करती ही है साथ ही अपनी सहायक नदियों सहित बहुत बड़े क्षेत्र के लिए सिंचाई के बारहमासी स्रोत भी हैं। इन क्षेत्रों में उगायी जाने वाली प्रधान उपज में खाद्यत: धान, गन्ना, दाल, तिलहन, आलू एवम् गेहूँ हैं। जो भारत की कृषि का महत्वपूर्ण स्रोत

हैं। गंगा के तटीय क्षेत्रों में दलदल तथा झीलों के कारण यहाँ लेग्युम, मिर्च, सरसो, तिल, गन्ना और जूट की बहुत फसल होती है। गंगा नदी पर निर्मित अनेक बाँध भारतीय जन-जीवन तथा अर्थव्यवस्था का महत्वपूर्ण हिस्सा हैं इनमें प्रमुख हैं फरक्का बाँध, टिहरी बाँध, तथा भीमगोडा बाँध, फरक्का बाँध भारत के पश्चिम बंगाल प्रान्त में स्थित गंगा नदी पर बनाया गया है। इस बाँध का निर्माण कोलकाता बंदरगाह को गाद यानी सिल्ट से मुक्त कराने के लिए किया गया था ग्रीष्म ऋतु में हुगली नदी के बहाव को निरंतर बनाए रखने के लिए गंगा नदी के जल के एक बड़े हिस्से को फरक्का बाँध के द्वारा हुगली नदी में मोड़ दिया जाता है। गंगा पर निर्मित दूसरा प्रमुख

टिहरी बाँध है टिहरी विकास परियोजना का एक प्राथमिक बाँध है जो उत्तराखण्ड प्रान्त के टिहरी जिले में स्थित है। यह बाँध गंगा नदी की प्रमुख सहयोगी नदी भागीरथी पर बनाया गया है। टिहरी बाँध की ऊँचाई २६१ मीटर है जो इसे विश्व का पाँचवाँ सबसे ऊँचा बाँध बनाती है। इस बाँध से २४०० मेगावाट विद्युत उत्पादन, २७०००० हेक्टर क्षेत्र की सिंचाई और प्रतिदिन १०२.२० करोड़ लीटर पेयजल दिल्ली, उत्तर-प्रदेश एवम् उत्तराखण्ड को उपलब्ध कराना प्रस्तावित है। तीसरा प्रमुख भीमगोडा बाँध हरिद्वार में स्थित है जिसको सन् १७७० में अंग्रेजों ने गंगा नदी के पानी को विभाजित कर ऊपरी गंगा नहर में मोड़ने के लिए बनवाया था। यह नहर हरिद्वार के भीमगोडा नामक

स्थान से गंगा नदी के वाहिने तट से निकलती है। शुरुआती दौर में इस नहर में जलापूर्ति गंगा नदी में एक अस्थायी बाँध बनाकर की जाती थी लेकिन वर्षाकाल शुरू होते ही अस्थायी बाँध टूट जाता करता था और मॉनसून अवधि में नहर में पानी चलाया जाता था। इस प्रकार इस नहर से केवल स्वी की फसलों की ही सिंचाई हो पाती थी। अस्थायी बाँध निर्माण स्थल के नीचे की ओर बहाव में वर्ष १९७८-१९८४ की अवधि में भीमगोडा बैराज का निर्माण करवाया गया। इसके बन जाने के बाद ऊपरी गंगा नहर प्रणाली से खरीफ की फसल में भी पानी दिया जाने लगा गंगा नदी विश्व भर में अपनी शुद्धीकरण क्षमता के कारण जानी जाती है। लम्बे समय से प्रचलित इसकी

शुद्धीकरण की मान्यता का वैज्ञानिक आधार भी है। वैज्ञानिक मानते हैं कि इस नदी के जल में बैक्टीरियोफेज नामक विषाणु होते हैं, जो जीवाणुओं व अन्य हानिकारक सूक्ष्मजीवों को जीवित नहीं रहने देते हैं। नदी के जल में प्राणवायु यानी ऑक्सीजन की मात्रा को बनाये रखने की असाधारण क्षमता है लेकिन इसका कारण अभी तक पता नहीं चल पाया है। एक राष्ट्रीय सार्वजनिक रीडियो कार्यक्रम के अनुसार इस कारण हैजा और पेटिश जैसी बीमारियाँ होने का खतरा बहुत ही कम हो जाता है, जिससे महामारियाँ होने की सम्भावना बड़े स्तर पर टल जाती है लेकिन गंगा के तट पर घने बसे औद्योगिक नगरों के नालों की गंदगी सीधे गंगा नदी में मिलने

से प्रदूषण पिछले कई सालों से भारत सरकार और जनता के चिन्ता का विषय बना हुआ है। औद्योगिक कचरे के साथ-साथ प्लास्टिक कचरे की बहुतायत ने गंगा जल को बेहद प्रदूषित किया है। वैज्ञानिक जाँच के अनुसार गंगा का बायोलॉजिकल ऑक्सीजन स्तर ३ डिग्री सामान्य से बढ़कर ६ डिग्री हो चुका है। गंगा में २ करोड़ ९० लाख लीटर प्रदूषित कचरा प्रतिदिन गिर रहा है। विश्व बैंक रिपोर्ट के अनुसार उत्तर-प्रदेश की १२ प्रतिशत बीमारियों की वजह प्रदूषित गंगा जल है। यह घोर चिन्तनीय है कि गंगाजल न खाने के योग्य रहा और न पीने के योग्य रहा और न ही सिंचाई के योग्य गंगा के प्रदूषित का अर्थ होगा, हमारी समृद्धि सभ्यता का अन्न गंगा में बढ़ते प्रदूषण पर नियंत्रण पाने के लिए मगरमच्छ की मदद ली जा रही है।

शहर की गंदगी को साफ करने के लिए संयंत्रों को लगाया जा रहा है और उद्योगों के कचरों को इसमें गिरने से रोकने के लिए कानून बने हैं। इसी क्रम में गंगा को राष्ट्रीय धरोहर भी घोषित कर दिया गया है और गंगा एकशन प्लान व राष्ट्रीय नदी संरक्षण योजना लागू की गयी हैं हालाँकि इसकी सफलता पर प्रश्नचिह्न भी लगाये जाते रहे हैं जनता की इस विषय में जागृत हुई है। इसके साथ ही धार्मिक भावनाएँ आहत न हों इसके भी

प्रयत्न किये जा रहे हैं इतना सबकुछ होने के बावजूद गंगा के अस्तित्व पर संकट के बाबल छाये हुए हैं। २००७ की एक संयुक्त राष्ट्र रिपोर्ट के अनुसार हिमालय पर स्थित गंगा की जलापूर्ति करने वाले हिमनदी की २०३० तक समाप्त होने की सम्भावना है। इसके बाद नदी का बहाव वर्षा-ऋतु पर आश्रित होकर मौसमी ही रह जाएगा जो कि एक बहुत बड़ा चिन्ता का विषय है, इस नदी की सफाई के लिए कई बार पहल की गयी लेकिन कोई भी सतोषजनक स्थिति तक नहीं पहुँच पाया प्रधानमंत्री चुने जाने के बाद भारत के योग्य रहा और न पीने के योग्य रहा और न ही सिंचाई के योग्य गंगा के प्रदूषित का अर्थ होगा, हमारी समृद्धि सभ्यता का अन्न गंगा में बढ़ते प्रदूषण पर नियंत्रण पाने के लिए मगरमच्छ की मदद ली जा रही है। शहर की गंदगी को साफ करने के लिए संयंत्रों को लगाया जा रहा है और उद्योगों के कचरों को इसमें गिरने से रोकने के लिए कानून बने हैं। इसी क्रम में गंगा को राष्ट्रीय धरोहर भी घोषित कर दिया गया है और गंगा एकशन प्लान व राष्ट्रीय नदी संरक्षण योजना लागू की गयी हैं हालाँकि इसकी सफलता पर प्रश्नचिह्न भी लगाये जाते रहे हैं जनता की इस विषय में जागृत हुई है। इसके साथ ही धार्मिक भावनाएँ आहत न हों इसके भी

What is New Zealand's climate change law, which other countries are afraid to adopt?

New Zealand is the first country to enact climate change legislation for the financial sector. No country in the world has done this till now.

Almost all countries of the world are bound by the Paris Agreement to deal with climate change. Even after this, environmentalists feel that this is not enough, because no country in the world is implementing strict laws for industries so that their activities should stop affecting the environment. It is not that countries do not have environmental laws, but they are very poor and inadequate. Now New Zealand has enacted a law for climate change that will make the financial sectors accountable to the environment.

What is this law: New Zealand will now make it necessary for

banks and financial institutions to report the impact of the investments they make on climate change. Officials believe that this will be the first law in the world that will make the financial sector accountable to the environment. New Zealand Commerce Minister David Clarke says that according to the law, climate reporting will now be mandatory for banks, insurance companies, and investment establishments.

Trying to set an example of leadership: David Clarke also says that New Zealand has got an opportunity to show real leadership by bringing such legislation

in the world, which will give way for other countries to make climate-related disclosures mandatory. With this, financial institutions will have to take care of the impact of their investment

climate and people will also get an opportunity to assess their performance.

By the way, no such law has been enacted at the national level anywhere in the world. California of

America implemented the Global Warming Solutions Act in the year 2006, in which a lot of climate change big steps were taken. The goal of this law was to bring the emission of greenhouse gases to

the level of 1990 by the year 2020.

The most important thing in this matter is that so far no initiative has been taken to implement such a law in any country in the world. In the global capitalist

system, companies and establishments of the financial sector have a lot of influence and their investments give direction to industrial activities. In such a situation, it is considered a bold step.

If this law is passed, then it will come into force in 2023, after which climate reporting will be mandatory for financial sector companies. New Zealand climate change minister James Shaw said that the annual report would underline the fact that high carbon investment would become less attractive as strictures would be introduced to curb emissions.

Shaw says that

the target of net-zero carbon emissions by 2050 cannot be achieved until the financial sector understands the impact their investment is having on the climate. This law will help to incorporate climate risk and flexibility in financial and commercial decision-making.

Although New Zealand is not considered to be the worst victim of climate change, but New Zealand Prime Minister Jacinda Ardern has pledged that her country will become a zero carbon emissions country by 2050 and fully by 2035. Will start fulfilling its energy requirements through renewable energy.

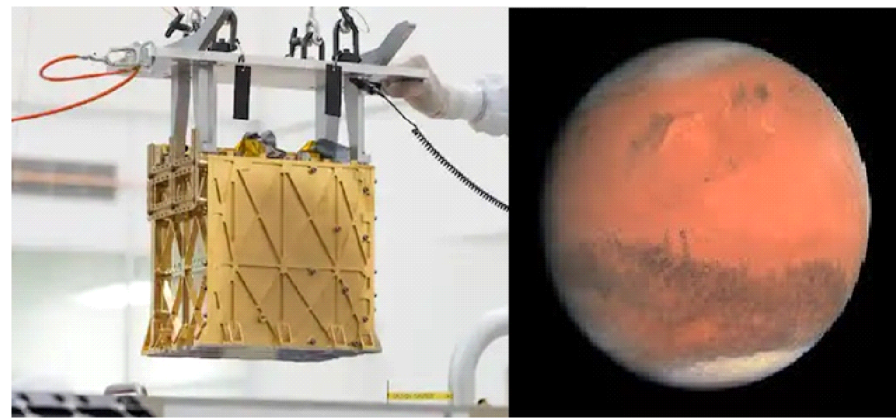
Know how special NASA's achievement of 5 grams of oxygen made on Mars

The Moxie instrument, carried with NASA's Persistence Rover, has succeeded in producing breathable oxygen (Mars) for the first time on Mars.

NASA's Persistence Rover has started delivering the results of its work on Mars. Recently, his Ingenuity helicopter finally managed to fly under difficult conditions. Apart from this, the rover has also sent many pictures of Mars to Earth. But succeeding in one of its major objectives, the rover has created breathable oxygen (oxygen) on Mars, which is considered to be a huge and far-reaching achievement.

Oxygen formation on another planet for the first time: This is the first time that breathable oxygen has been produced on any other planet outside the Earth. Perseverance Rover has created pure breathable oxygen by taking carbon dioxide from the atmosphere of Mars using an instrument called Moxie. NASA has announced its success on Wednesday.

Why this experiment is being done: Moxi is a device called NASA's Mars Oxygen in situ Resource Utilization (MOXIE). Its purpose was to dissolve

oxygen on Mars using the same carbon dioxide there. This experiment is being done for future human missions to Mars.

A lot of oxygen will be needed: NASA's objective is to deliver mankind to Mars by the year 2033 and it is preparing to deal with all the challenges related to it. One of these challenges will be to produce oxygen on Mars because it would not be possible to carry oxygen in such a large amount to Mars. In such a situation, it will be very important that arrangements be made for making oxygen on Mars itself.

What amount of oxygen: In this experiment, Moxi has produced five grams of

oxygen. This oxygen will be breathable for 10 minutes for an astronaut. It is not a very large production, but it is a major achievement in terms of first use.

How oxygen was made: This device separates carbon and oxygen from carbon dioxide using infinite heat using the electrolysis method. There is no shortage of this gas on Mars because 95 percent of the atmosphere there is made up of it. Whereas 5 percent of the atmosphere there is made up of nitrogen and organisms and oxygen is very small.

It is worth mentioning that there is a lot of carbon dioxide in the thin atmosphere of

Mars and even if there is a lot of oxygen on Mars, it flies into space. The distance from Mars to Earth is 29.27 million kilometers and it will take six to eight months to reach Mars. In such a situation, this experiment has been chosen to manufacture oxygen on a large scale on Mars.

A lot of experiments were done to develop Moxie. Even after the development of the Moxie, while carrying it to Mars, many scientific experiments were carried out so that in the conditions of Mars, oxygen could be produced from the available sources there. Some researchers have claimed to give better efficacy than Moxi.

The danger of climate change increased in eight states of India.

According to the National Climate High Sensitivity Assessment Report, Jharkhand, Mizoram, Assam, Bihar, Odisha, Chhattisgarh, Arunachal Pradesh and West Bengal are being described as susceptible.

There is a big change in the temperature at the beginning of April itself. Due to the rise in global temperature, the way climate change is being seen, the danger is seen in eight states of India. According to the National Climate High Sensitivity Assessment Report, Jharkhand, Mizoram, Assam, Bihar, Odisha, Chhattisgarh, Arunachal Pradesh, and West Bengal are being described as susceptible.

According to the report, the way the impact of climate change is being seen, after that the eastern part of the country needs to be placed on the priority of conversion intervention. Of the 8 states in India, which are said to have the greatest impact of climate change, 60 percent of the districts of Assam, Bihar and Jharkhand are the most vulnerable.

According to the National Climate High Sensitivity Assessment Report, the reduction of forest area in every 100 rural populations has been found as one of the

main factors promoting extreme susceptibility to Assam.

These situations are visible when 42 percent of Assam is covered with dense forests. The density of roads along with forest areas is being seen as another major reason. Similarly, in 36 districts of Bihar, poor health infrastructure has been

considered an important overarching factor. After all, 24 such districts also come where the share of marginal and small operations is high.

Haryana, Himachal, Punjab, and Uttarakhand also included: Although eight states are placed in the report in the susceptible category, Haryana, Himachal, Punjab, and

Uttarakhand are also under threat. Himachal Pradesh, Telangana, Sikkim, and Punjab have been included in the vulnerable category states from Nimbhan, while Uttarakhand, Haryana, Tamil Nadu, Kerala, Nagaland, Goa, and Maharashtra have been included in the Nimbhan category sensitive states.

Do microorganisms including viruses also change diversity?

In research conducted on microorganisms, the question has been raised whether there are changes like biodiversity in them, including viruses. He says that there is no information about this yet.

Microorganisms have great importance for the life of the Earth. They are very deserving for the rest of life. Whether man has to travel long distances to other planets or increase his resistance system to fight some disease, microorganisms are as important for humans today as ever. A recent study about the world of micro-organisms says that in which direction biodiversity is going to microorganisms level, it is unknown.

Strangely, when studies on biodiversity have been taking place in the world for centuries and the threat to biodiversity has been posing a major environmental challenge in the last few decades, to say that microorganisms such as viruses, bacteria, at the level of diversity it is not known in which direction they are going.

Microbes have a role in many processes of humans, animals, and tree plants. Even their diversity is found more than tree plants and animals, but what kind of changes are occurring in microorganisms in the evolution and development process of life or not at all, it is completely unknown.

This study has recently been published in Frontiersin.org. In this

research, guest investigator Davis S. Thaler at Rockefeller University's Program for Human Environment, where there has been a lot of documentation on the diversity of plants and animals, there has been no such study of microorganisms and is completely unknown. In his research paper, he has asked everyone the question whether microorganisms including viruses are also changing and if yes, in which direction and at what speed.

Thaler, who works at the University of Basel in Switzerland, says that he has found through his studies that some species have recently become extinct on Earth and only a small number have survived. It is estimated that in a few decades one lakh species will be extinct. Thaler says that his research paper is not suggesting any way to solve the problem, but instead, he is trying to outline a very important question on which a lot of progress can be made

in terms of research. Citing the example, Thaler said that microorganisms can also be extinct, which the smallpox virus is the best example. If some or all of the diversity of microorganisms is increasing, then we are very slow to catch that pace. Thaler recently pointed to the rapidly mutating SARSK-2 (SARS CoV-2), saying that we know very little about the diversity of microorganisms. In other words, we do not know whether it is increasing, decreasing or the same is maintained.

In his research paper, Thaler outlines the methods that can better help in understanding the diversity of microorganisms. According to him, DNA techniques such as a single molecule or single-cell sequencing can be helpful in understanding the speed of microbe emergence. As humanity's role in microorganisms is increasing, it is very important to understand.

Only 2.8 percent of the Earth is left untouched, 10 times less than the previous estimate.

According to the analysis based on images obtained from the satellite, about 20 to 40 percent of the Earth is still left from human intervention. This place is still left from human noise, light, population and construction forest.

Only 2.8 percent of the earth has remained untouched, which is about 10 times less than the earlier estimate. According to research, now only less than 3 percent of the animals on earth are living in their original and natural state. Those who are healthy and thrive. Their natural habitats have not been teased there. This means that the population of organisms at these places has not suffered much, due to which the ecological system is affected there.

This piece of forest, unaffected by human activities, survives mainly in the tropical jungles of the Amazon and Congo, the forests of eastern Siberian and northern Canada, parts of the tundra and Sahara desert. The research related to this has been published in the journal Frontiers in Forest and Global Change. According to this new

research, looking at the satellites above, it seems that the forests in the savanna and tundra are intact as before, but there are important species missing on the ground. Earlier, according to the analysis based on images obtained from the satellite, about 20 to 40 percent of the Earth is still left from human intervention. This place

is still left from human noise, light, population, and construction forest. The Global Biodiversity Framework 2020 also recognizes the importance of maintaining natural ecosystems as an important goal. This clearly shows the importance of untouched forests in conserving biodiversity and maintaining ecological systems.

In this research, two types of maps are first where humans have damaged the natural habitats and second where the animals have disappeared from their natural habitats or their population is so small that the healthy ecosystem is falling on them. According to the lead researcher Andrew Plumprey, we are aware that even though this

untouched habitat is biodiversity and how important it is for humans, it is rapidly disappearing. This research has shown that species are disappearing in the places we consider untouched for which either humans are being hunted or diseases and invasive species are responsible.

Research has shown that even today only 11 percent of the areas which are still untouched fall within the protected areas. Many of these areas are still preserved by their original inhabitants, who are playing an important role in protecting them.

Despite this, the researchers believe that expectations are not yet over. If the selected species are resettled in areas where there is still less human influence, then about 20 percent of the earth can be brought back to its natural untouched form.